

3. Адміністративне право України [Підручник для юрид. вузів і фак. / Ю. П. Битяк, В. В. Богущкий, В. М. Гаращук та ін.]; За ред. Ю. П. Битяка. – Харків : Право, 2001. – 544 с.
4. Адміністративне право України. Академічний курс : Підруч. : У двох томах : Том 1. Загальна частина / Ред. Колегія: В. Б. Авер'янов (голова). – К. : Видавництво «Юридична думка», 2003. – 584 с.
5. Армаш Н. О. Керівник органу виконавчої влади: адміністративно-правовий статус : Монографія / Н. О. Армаш. – Запоріжжя : ГУ «ЗІДМУ», 2006. – 172 с.
6. Бачило И. Л. Функции органов управления / И. Л. Бачило. – М. : «Юридическая литература», 1976. – 344 с.
7. Ткаченко А. О. Поняття компетенції державного органу / А. О. Ткаченко // Часопис Київського університету права. – 2009. – № 4. – С. 192–197.
8. Золотарьова М. К. Адміністративно-правовий статус державних податкових інспекцій в Україні : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.07 «адміністративне право і процес ; фінансове право ; інформаційне право» / М. К. Золотарьова. – Дніпропетровськ, 2009. – 20 с.
9. Подоляка А. М. Адміністративно-правовий статус Державної автомобільної інспекції МВС України : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.07 «адміністративне право і процес ; фінансове право ; інформаційне право» / А. М. Подоляка. – Харків, 2004. – 20 с.
10. Буткевич С. А. Адміністративно-правовий статус Державного комітету фінансового моніторингу України : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.07 «адміністративне право і процес ; фінансове право ; інформаційне право» / С. А. Буткевич. – Дніпропетровськ, 2009. – 24 с.
11. Зезека Н. О. Адміністративно-правовий статус державної служби зайнятості України : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.07 «адміністративне право і процес ; фінансове право ; інформаційне право» / Н. О. Зезека. – Київ, 2009. – 23 с.
12. Пономарьов О. В. Адміністративно-правовий статус Антимонопольного комітету України : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.07 «адміністративне право і процес ; фінансове право ; інформаційне право» / О. В. Пономарьов. – Одеса, 2009. – 18 с.
13. Марченкова С. О. Адміністративно-правовий статус прокуратури України : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.07 «адміністративне право і процес ; фінансове право ; інформаційне право» / С. О. Марченкова. – Київ, 2013. – 21 с.
14. Добкін М. М. Адміністративно-правовий статус виконавчих органів міських рад : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.07 «адміністративне право і процес ; фінансове право ; інформаційне право» / М. М. Добкін. – Київ, 2009. – 22 с.
15. Карелин К. В. Административно-правовой статус государственного пожарного надзора Российской Федерации : автореф. дисс. на соискание уч. степени канд. юрид. наук : спец. 12.00.14 «административное право ; финансовое право ; информационное право» / К. В. Карелин. – Саратов, 2012. – 21 с.
16. Додіна Є. Є. Адміністративно-правовий статус громадських організацій в Україні : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.07 «адміністративне право і процес ; фінансове право ; інформаційне право» / Є. Є. Додіна. – Одеса, 2002. – 17 с.
17. Бригінець О. О. Адміністративно-правовий статус Державної податкової служби України : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.07 «адміністративне право і процес ; фінансове право ; інформаційне право» / О. О. Бригінець. – Ірпінь, 2011. – 18 с.
18. Журавель Я. В. Адміністративно-правовий статус органів місцевого самоврядування : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.07 «адміністративне право і процес ; фінансове право ; інформаційне право» / Я. В. Журавель. – Київ, 2008. – 18 с.
19. Школьна Н. І. Адміністративно-правовий статус Мінсоцполітики України : сучасний стан і шляхи вдосконалення / Н. І. Школьна // Право і безпека. – 2012. – № 5(47). – С. 126–131.
20. Школьна Н. І. Становлення та розвиток Пенсійного фонду України в системі центральних органів виконавчої влади / Н. І. Школьна // Ученые записки Таврического национального университета им. В. И. Вернадского. Серия «Юридические науки». Том 26 (65). – 2013. – № 1. – С. 472–479.

УДК 351.74+342.922

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИЙ СТАТУС УПРАВЛІННЯ БОРОТЬБИ З КІБЕРЗЛОЧИННІСТЮ МВС УКРАЇНИ: ПОНЯТТЯ, ЗМІСТ ТА СТРУКТУРА

Беляков Р.Г.,
здобувач кафедри адміністративної діяльності ОВС
Харківський національний університет внутрішніх справ

У статті адміністративно-правовий статус Управління боротьби з кіберзлочинністю МВС України розглянуто як правову категорію, що характеризує її місце в системі МВС України, визначає межі діяльності її посадових осіб щодо інших суб'єктів правовідносин у сфері боротьби з кіберзлочинністю. Структуру адміністративно-правового статусу Управління боротьби з кіберзлочинністю МВС України запропоновано розглядати у вигляді взаємозалежних та взаємодіючих елементів, об'єднаних у такі блоки: 1) цільовий; 2) структурно-організаційний; 3) компетенційний; 4) відповідальність.

Ключові слова: адміністративно-правовий статус, Управління боротьби з кіберзлочинністю, підрозділи боротьби з кіберзлочинністю, боротьба з кіберзлочинністю, завдання, функції, мета, компетенція, права та обов'язки, юридична відповідальність.

Беляков Р.Г. / АДМИНИСТРАТИВНО-ПРАВОВОЙ СТАТУС УПРАВЛЕНИЯ ПО БОРЬБЕ С КИБЕРПРЕСТУПНОСТЬЮ МВД УКРАИНЫ: ПОНЯТИЕ, СОДЕРЖАНИЕ И СТРУКТУРА / Харьковский национальный университет внутренних дел, Украина

В статье административно-правовой статус Управления по борьбе с киберпреступностью МВД Украины рассмотрен как правовая категория, характеризующая её место в системе МВД Украины, определяющая границы деятельности её должностных лиц в отношении других субъектов правоотношений в сфере борьбы с киберпреступностью. Структуру административно-правового статуса Управления по борьбе с киберпреступностью МВД Украины предложено рассматривать в виде взаимосвязанных и взаимодействующих элементов, объединённых в следующие блоки: 1) целевой; 2) структурно-организационный; 3) компетенционный; 4) ответственность.

Ключевые слова: административно-правовой статус, Управление по борьбе с киберпреступностью, подразделения по борьбе с киберпреступностью, борьба с киберпреступностью, задачи, функции, цель, компетенция, права и обязанности, юридическая ответственность.

Byelyakov R.G. / ADMINISTRATIVE AND LEGAL STATUS FOR COMBATING CYBERCRIME MIA UKRAINE: CONCEPT, CONTENT AND STRUCTURE / Kharkiv National University of Internal Affairs, Ukraine

The paper administrative and legal status of the Office of cybercrime Affairs of Ukraine considered as a legal category that describes its place in the Ministry of Internal Affairs of Ukraine, determines the limits of its officials in relation to other legal entities in the fight against cybercrime. The structure of the administrative and legal status of the Office of cybercrime Affairs of Ukraine invited viewed as interdependent and interacting elements, combined with the following components: 1) target (goals, objectives, functions); 2) structural and organizational (structure, order of interaction, external and internal communications); 3) of competence; 4) responsibility.

Emphasized that comprehensive legislative improvement of the Office of cybercrime Affairs of Ukraine will increase the efficiency of a single body in Ministry of Internal Affairs of Ukraine aimed at combating cybercrime, and as a result, guaranteeing protection of the rights and legitimate interests of citizens and legal persons and national security as a whole.

Key words: administrative and legal status, management cybercrime, cybercrime units, the fight against cybercrime, objectives, functions, purpose, competence, rights and obligations, legal responsibility.

Постановка проблеми. Стрімкий розвиток інформаційних технологій, розширення виробництва технічних засобів і сфери застосування комп'ютерної техніки, а головне, наявність людського фактору у вигляді задоволення власних амбіцій чи переслідування корисливої мети породили новий вид суспільно небезпечних діянь, в яких неправомірно використовується комп'ютерна інформація або вона сама стає об'єктом зазіхання. Атаки у мережі, шахрайства з пластиковими платіжними картками, крадіжки коштів з банківських рахунків, корпоративне шпигунство та поширення дитячої порнографії – ось тільки деякі зі злочинів, що вчиняються в мережі Internet. Такі протиправні діяння вже сьогодні становлять для нашої держави, як і для багатьох інших країн світу, певну суспільну небезпеку, реально загрожуючи інформаційній безпеці – складовій національної безпеки [1, с. 5].

Нагальною постає проблема дослідження діяльності правоохоронних органів, діяльність яких і спрямована на протидію кіберзлочинності. Одним із таких підрозділів, який функціонує в системі Міністерства внутрішніх справ України, є Управління боротьби з кіберзлочинністю МВС України.

Огляд останніх публікацій. Дослідженню проблеми кіберзлочинності та запобігання їй, а також діяльності правоохоронних органів у даному напрямі приділяли увагу відомі вчені різних галузей науки: О. М. Бандурка, А. М. Бабенко, К. І. Беляков, В. М. Бутузов, В. В. Василевич, С. О. Гнатюк, В. О. Голубєв, В. С. Карпов, М. В. Карчевський, О. Є. Користін, О. Г. Корченко, М. Ю. Литвинов, В. Я. Мацюк, В. А. Некрасов, М. А. Погорельський, К. В. Титуніна, В. С. Цимбалюк, І. Р. Шинкаренко тощо.

Метою даної роботи є дослідження адміністративно-правового статусу Управління боротьби з кіберзлочинністю МВС України (УБК МВС України), яке в умовах сьогодення в системі МВС України забезпечує реалізацію державної політики у сфері боротьби з кіберзлочинністю.

Основний матеріал. На сьогоднішній день у науковій літературі містяться різні наукові погляди щодо розуміння адміністративно-правового статусу органу публічної адміністрації і, тим більш, щодо його структури. Враховуючи достатню кількість наукових праць із зазначеної проблематики, вважаємо за доцільне проаналізувати зміст деяких робіт з метою виокремлення структурних елементів адміністративно-правового статусу Управління боротьби з кіберзлочинністю МВС України.

Так, Т. О. Коломощєць досліджуючи адміністративно-правовий статус органів виконавчої влади, зазначає, що останні є організацією, яка є частиною державного апарату, мають певну компетенцію, структуру, територіальний масштаб діяльності, утворюються в порядку, встановленому законом або іншими нормативно-правовими актами, володіють певними методами роботи, наділені повноваженнями виступати за дорученням держави й покликані в порядку виконавчої діяльності здійснювати адміністративно-правове регулювання економічної, соціально-культурної та адміністративно-політичної діяльності держави [2, с. 80–81].

У свою чергу Л. А. Князька наголошує, що зміст адміністративно-правового статусу органів виконавчої влади складає комплекс їх прав і обов'язків, закріплених нормами адміністративного права, а також гарантії захисту цих прав і обов'язків [3, с. 9].

Водночас О. М. Стець обґрунтовує, що структуру адміністративно-правового статусу Головного управління становлять такі елементи, як: завдання, принципи, функції, компетенція, взаємодія, структура, організація діяльності. При цьому визначальними елементами правового статусу Головного управління є завдання, принципи і функції, центральними – компетенція і взаємодія, допоміжними – структура і організація діяльності [4, с. 15].

О. Ю. Якімов доводить доцільність виділення таких чотирьох елементів правового статусу органу держави і посади: цільовий блок; компетенція; організаційний блок; відповідальність. При цьому в цільовий блок автор включає такі категорії, як мета, задачі, функції. Організаційний блок містить у собі два елементи: структурний та організаційний [5, с. 16].

А. П. Хряпинський адміністративно-правовий статус Держархбудінспекції України розглядає у вигляді взаємозалежних та взаємодіючих елементів, об'єднаних у такі блоки: 1) цільовий (цілі, завдання, функції); 2) структурно-організаційний (структура, порядок взаємодії, зовнішні і внутрішні зв'язки); 3) компетенційний; 4) відповідальність [6, с. 10].

Д. В. Сиверін у своїй дисертаційній роботі виокремлює перелік елементів адміністративно-правового статусу органів державної виконавчої служби України, серед яких: основна мета діяльності, завдання, функції та принципи діяльності органів державної виконавчої служби (цільовий блок); правові приписи, що регламентують порядок утворення, реорганізацію, ліквідацію органу, його структуру, лінійну і функціональну підпорядкованість (організаційно-структурний блок); компетенцію; юридичну відповідальність працівників органів державної виконавчої служби України [7, с. 5].

В цілому можна зробити висновок, що вчені одностайні у виокремленні складових елементів адміністративно-правового статусу органів виконавчої влади.

На підставі викладеного слід зробити проміжний висновок про те, що адміністративно-правовий статус Управління боротьби з кіберзлочинністю МВС України слід розглядати як правову категорію, що характеризує її місце в системі МВС України, визначає межі діяльності її посадових осіб щодо інших суб'єктів правовідносин у сфері боротьби з кіберзлочинністю. Крім того, структуру адміністративно-правового статусу Управління боротьби з кіберзлочинністю МВС України слід розглядати у вигляді взаємозалежних та взаємодіючих елементів, об'єднаних у такі блоки: 1) цільовий (цілі, завдання, функції); 2) структурно-організаційний (структура, порядок взаємодії, зовнішні і внутрішні зв'язки); 3) компетенційний; 4) відповідальність.

У юридичній літературі неодноразово наголошується, що особливій уваги потребують ті елементи статусу органу, які характеризують зміст його діяльності, тобто цілі,

завдання, принципи, функції (напрями) тощо. Так, закріплені правовими нормами цілі та завдання вказують на досягнення економічного, соціального, правового та інших результатів діяльності органів управління, визначаючи таким чином його спрямованість [8, с. 127]. В. Б. Авер'янов розуміє мету та завдання як свідоме уявлення про напрями й очікувані результати управлінської діяльності [9, с. 18].

Мета діяльності УБК МВС України, на нашу думку, визначається вже в самій назві, тобто діяльність спрямована на попередження та протидію кримінальним правопорушенням, механізм підготовки, вчинення або приховування яких передбачає використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку. У даному випадку мета діяльності УБК МВС України має реалізовуватися через призму відповіді на питання про результати, які мають бути досягнуті за наслідками реалізації відповідних повноважень у сфері боротьби з кіберзлочинністю.

Таким чином, метою діяльності УБК МВС України має бути: участь у реалізації публічної влади; підвищення ефективності функціонування органів внутрішніх справ; сприяння реалізації державної політики у сфері боротьби з кіберзлочинністю.

Відповідно до наказу МВС України від 30.10.2012 № 988 «Про організацію діяльності Управління боротьби з кіберзлочинністю МВС України та підрозділів боротьби з кіберзлочинністю ГУМВС, УМВС» основними завданнями УБК МВС України визначено: 1) участь у формуванні та забезпеченні реалізації державної політики щодо попередження та протидії кримінальним правопорушенням, механізм підготовки, вчинення або приховування яких передбачає використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку, а також іншим кримінальним правопорушенням, учиненим з їх використанням. У тому числі: а) кримінальним правопорушенням у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку; б) кримінальним правопорушенням, механізм підготовки, вчинення або приховування яких передбачає використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку (у сферах платіжних систем; обігу інформації протиправного характеру з використанням електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку (далі – протиправного контенту); економіки, яка включає в себе фінансові та торгові транзакції, що здійснюються за допомогою мереж електрозв'язку чи комп'ютерних мереж, а також протидія забороненим видам господарської діяльності в цій сфері; надання телекомунікаційних послуг; а також шахрайствам і легалізації (відмиванню) доходів, одержаних від зазначених вище кримінальних правопорушень); 2) сприяння у порядку, передбаченому чинним законодавством, іншим підрозділам МВС України у попередженні, виявленні та припиненні кримінальних правопорушень, а також у проведенні досудового розслідування [10].

Визначення змісту функцій будь-якого феномена є передумовою розуміння головного і визначального у цьому феномені, виявлення його соціального значення. Звертаючись до поняття «функція органу виконавчої влади», слід зазначити, що воно поєднує у собі всі родові ознаки загально-соціологічного поняття «функція управління»: 1) найвищий ступінь абстрактності в розумінні напрямку діяльності або призначення будь-кого чи будь-чого; 2) чітко визначену якісну ознаку напрямку діяльності; 3) пов'язаність із суб'єктом функції або з об'єктом; 4) зумовленість цілями і завданнями існування або діяльності носія і «споживача» функції.

Таким чином, аналіз відомчих нормативних актів, які регламентують діяльність УБК МВС України, дає

можливість виокремити такі функції: 1) визначення, розроблення та забезпечення реалізації комплексу організаційних і практичних заходів, спрямованих на попередження кримінальних правопорушень та протидію їм; 2) вжиття необхідних оперативних-розшукових заходів щодо викриття причин і умов, які сприяють вчиненню кримінальних правопорушень, здійснення профілактики даних правопорушень; 3) вжиття передбачених чинним законодавством заходів зі збирання й узагальнення інформації стосовно об'єктів, що становлять оперативний інтерес, у тому числі об'єктів сфери телекомунікацій, інтернет-послуг, банківських установ і платіжних систем, з метою попередження, виявлення та припинення кримінальних правопорушень; 4) визначення основних напрямів і тактики оперативно-службової діяльності у сфері боротьби з кіберзлочинністю; 5) створення та застосування (спільно з територіальними підрозділами боротьби з кіберзлочинністю (далі – ПБК)) автоматизованих інформаційних систем (формування й поповнення інформаційних масивів даних) відповідно до потреб оперативно-службової діяльності; 6) здійснення поточного і перспективного планування роботи та заходів щодо підвищення ефективності роботи територіальних підрозділів БК; 7) внесення в установленому порядку пропозиції щодо вдосконалення законодавчої бази у сфері боротьби з кіберзлочинністю, а також участь у розробленні та опрацюванні проектів законодавчих та інших нормативно-правових актів у цій сфері; 8) збирання, узагальнення, систематизація та аналіз інформації про криміногенні процеси та стан боротьби з кримінальними правопорушеннями та пріоритетними напрямками діяльності Управління на загальнодержавному та регіональному рівнях, оцінка результатів за окремими показниками оперативно-службової діяльності ПБК відповідно до встановлених законодавством та іншими нормативно-правовими актами критеріями; 9) проведення профілактичної роботи серед осіб, схильних до вчинення кримінальних правопорушень; 10) проведення серед населення роз'яснювальної роботи з питань юридичної відповідальності за протиправні діяння; 11) збирання, узагальнення та аналіз комп'ютерно-технічних даних з метою попередження, виявлення та припинення кримінальних правопорушень, віднесених до компетенції ПБК, а також відновлення видалених і втрачених комп'ютерних даних відповідно до вимог законодавства та інших нормативно-правових актів тощо [10].

Зазначені функції УБК МВС України у сфері боротьби з кіберзлочинністю є ніби логічним продовженням завдань: виявляється їх «збіг» чи «єдність» із завданнями в цілому. Слід констатувати, що функція сама по собі не існує, вона спостерігається в процесі конкретної цілеспрямованої діяльності, яка являє собою перелік видів робіт або загальних напрямів діяльності досліджуваного суб'єкта.

Організація діяльності як структурний елемент адміністративно-правового статусу УБК МВС України полягає в тому, що будь-який орган (установа) повинен відповідати всім ознакам системного утворення. Варто зазначити, що, по-перше, системне утворення завжди складається з якихось елементів – структурних підрозділів і співробітників; по-друге, ці елементи пов'язані між собою певним чином, що обумовлено посадовою або організаційною структурою; по-третє, кожний орган за наявності багатьох загальних з іншими ознак є строго індивідуальним. Тобто, УБК МВС України та територіальні підрозділи БК є спеціалізованими керованими соціальними системами. Організаційна діяльність УБК МВС України забезпечує: 1) формування системи підрозділів БК; 2) ефективне функціонування всієї системи органів боротьби з кіберзлочинністю; 3) раціональний розподіл обов'язків між працівниками; 4) налагоджену систему стимулювання та заохочення; 5) дисципліну та законність у діяльності підрозділів БК.

Аналіз компетенції УБК МВС України має важливе значення для ефективного функціонування підрозділів боротьби з кіберзлочинністю, оскільки створюються оптимальні умови для реалізації функцій, які покладені на зазначену службу. Характеризуючи компетенцію органів держави, О. Е. Кутафін і К. Ф. Шеремет говорили про те, що вона, по своїй суті, становить правовий засіб (форму) суспільного розподілу праці з управління державою і суспільством [11, с. 26]. Т. О. Коломоєць зазначає, що компетенція – це сукупність юридико-владних прав і обов'язків (повноважень), що надаються органам державної влади для виконання відповідних завдань та функцій тощо [2, с. 64].

У цілому можна говорити, що компетенція УБК МВС України визначається законами та підзаконними актами України й характеризується сукупністю покладених на неї завдань і функцій управління, а також конкретними повноваженнями того чи іншого органу, служби чи підрозділу БК. Визначаючи компетенцію УБК МВС України, слід зазначити, що вона складається із сукупності владних прав та обов'язків, які надаються останнім для реалізації функцій у сфері боротьби з кіберзлочинністю.

Компетенцію УБК МВС України можна поділити на: 1) лінійну та функціональну; 2) залежно від правового закріплення; 3) залежно від структури УБК МВС України та ін.

Отже, чим повніше визначена компетенція УБК МВС України, тим ефективніше працює апарат, ефективніше використовуються правові, організаційні та інші засоби для вирішення завдань у сфері боротьби з кіберзлочинністю.

Розглядаючи юридичну відповідальність як елемент адміністративно-правового статусу УБК МВС України, необхідно зазначити, що до працівників підрозділів бо-

ротьби з кіберзлочинністю можуть бути застосовані всі види юридичної відповідальності: дисциплінарна, адміністративна, цивільно-правова, матеріальна, кримінальна. Слід зазначити, що в наказі МВС України від 30.10.2012 № 988 «Про організацію діяльності Управління боротьби з кіберзлочинністю МВС України та підрозділів боротьби з кіберзлочинністю ГУМВС, УМВС» зазначено, що начальник, який призначається на посаду і звільняється з посади Міністром внутрішніх справ, несе персональну відповідальність за стан службової дисципліни в Управлінні, виконання вимог наказів МВС України і повинен постійно їх контролювати. Крім того, начальник Управління забезпечує неухильне виконання особовим складом Управління та ПБК вимог антикорупційного законодавства, а також порушує в установленому порядку перед керівництвом МВС України, ГУМВС, УМВС питання щодо заохочення керівництва та особового складу територіальних підрозділів БК і накладення на них дисциплінарних стягнень [10].

Висновки. У цілому слід зазначити, що всебічне законодавче вдосконалення діяльності Управління боротьби з кіберзлочинністю МВС України сприятиме підвищенню ефективності діяльності єдиного органу в системі МВС України, спрямованого на боротьбу з кіберзлочинністю, і, як результат, забезпеченню гарантій захисту прав і охоронюваних законом інтересів громадян та юридичних осіб, а також національної безпеки в цілому.

Підсумовуючи, слід вказати, що до структури адміністративно-правового статусу Управління боротьби з кіберзлочинністю МВС України варто віднести такі елементи: цільовий блок; організаційно-структурний блок; компетенційний блок; юридична відповідальність працівників БК.

ЛІТЕРАТУРА

1. Протидія кіберзлочинам : кримінально-правові та криміналістичні аспекти : посібник. – К., 2012. – 140 с.
2. Коломоєць Т. О. Адміністративне право України. Академічний курс : підруч. / Т. О. Коломоєць. – К. : Юрінком Інтер, 2011. – 576 с.
3. Князька Л. А. Адміністративно-правове регулювання в галузі соціального захисту населення : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право» / Л. А. Князька. – К., 2010. – 20 с.
4. Стець О. М. Адміністративно-правовий статус Головного управління державної служби України : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право» / О. М. Стець. – О., 2011. – 19 с.
5. Якимов А. Ю. Статус субъекта административной юрисдикции и проблемы его реализации : монография / Якимов А. Ю. – М. : Проспект, 1999. – 200 с.
6. Хряпинський А. П. Адміністративно-правові засади контрольно-наглядової діяльності у сфері містобудування : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право» / А. П. Хряпинський. – Херсон, 2014. – 20 с.
7. Сіверін Д. В. Адміністративно-правовий статус органів державної виконавчої служби : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право» / Д. В. Сіверін. – Х., 2014. – 19 с.
8. Цабрия Д. Д. Статус органа управления / Д. Д. Цабрия // Советское государство и право. – 1978. – № 2. – С. 126–131.
9. Авер'янов В. Б. Теоретичні засади вирішення проблем державного управління в Україні / В. Б. Авер'янов. – К. : Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 1995. – 24 с.
10. Про організацію діяльності Управління боротьби з кіберзлочинністю МВС України та підрозділів боротьби з кіберзлочинністю ГУМВС, УМВС : наказ МВС України від 30.10.2012 № 988 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MVS416.html
11. Кутафін О. Е. Компетенция местных Советов / О. Е. Кутафін, К. Ф. Шеремет. – М. : Юрид. лит.-ра, 1986. – 223 с.